

Ірина КРАВЧЕНКО

Наукова школа І.О. Рейнгарда
(70-ті рр. ХХ ст.)

Інтеграція вищої освіти України в європейський освітній простір має відбуватись на засадах збереження, примноження національних культурно-історичних, освітніх надбань, традицій. При цьому важливо не втратити національну самобутність, досягнення вітчизняної науки, сприяти поширенню у світі знань про внесок українських учених у світову науку. У зв'язку із цим вагомим значенням набуває вивчення, узагальнення, актуалізація діяльності українських наукових шкіл, оскільки саме вони можуть репрезентувати внесок вітчизняної науки у світовий доробок.

Метою статті є обґрунтування наукової школи І.О.Рейнгарда, виявлення основних напрямів дослідження вченого.

Сутність поняття «наукова школа», її основні ознаки, умови й терміни функціонування тощо досліджувались і продовжують вивчатись багатьма вченими (Д.Аронов, В.Бенера, Н.Дем'яненко, Г.Додонова, В.Заруба, Г.Кловак, В.Подобєд, В.Ткаченко, М. Ярошевський та ін.).

У сучасній науковій літературі існує багато визначень даному поняттю. Так, зокрема, на думку М.Г. Ярошевського, наукова шко-

ла – це посвята в науку, засвоєння її концептуального та методичного апарату, вартісних орієнтацій та основних її категорій [4, с. 10]. На думку С.У. Гончаренка, це напрям у науці, що характеризується особливими успіхами і, як правило, пов'язується з іменами видатних учених [1, с. 503]. За Н.М. Дем'яненко, це неформальний науковий колектив, який працює під керівництвом визнаного лідера-науковця, що має як мінімум одне покоління учнів [2, с. 177]. Б.М. Кедров під науковою школою розуміє структурний осередок сучасної науки, що існує всередині неї та дозволяє концентрувати зусилля великої групи порівняно молодих учених під безпосереднім керівництвом засновника певного напрямку з метою вирішення достатньо обмеженої галузі актуальних проблем [4, с. 10].

Складність зазначеного поняття породжує безліч підходів до його трактувань. Однак, спільним твердженням більшості дослідників даного питання є те, що наукову школу може створити лише науковець-лідер, людина з новими думками та підходами, спроможна виконувати роль невтомного генератора гіпотез, ідей, здатна до критичного мислення.

Так, у розвитку вітчизняної науки досить відомими в Україні та за її межами є наукові школи, зокрема, в українській кібернетиці В.М. Глушкова, в загальній і педагогічній психології Г.С. Костюка, в історії України В.Б. Антоновича тощо. Проте, внесок українських наукових шкіл, особливо педагогічних, їх роль у світовій науці залишаються недостатньо вивченими. Мало дослідженими залишаються й наукові школи в галузі педагогіки вищої школи.

У контексті даного питання на особливу увагу заслуговує постать Ігоря Олександровича Рейнгарда – вітчизняного ученого, педагога, доктора педагогічних наук, професора, одного із засновників педагогіки вищої школи, поета.

З біографії вченого вдалося віднайти небагато інформації, однак, відомо, що народився він 22 лютого 1921 р. у Катеринославі (зараз м. Дніпро Дніпропетровської області, Україна) [11]. Батьком його, ймовірно, був Олександр Володимирович Рейнгард. Саме Олександр та його брат Леонід вважаються одними із засновників у 1918 р. Катеринославського університету, які ще й завідували університетськими кафедрами аж до початку Другої світової війни.

Леонід Володимирович був ембріологом і багато зробив для позбавлення міста і регіону від малярії. Олександр Володимирович присвятив себе фізіології рослин. За ініціативи Олександра Рейнгарда в

Дніпропетровську у 1931 р. був відкритий Ботанічний сад. Вже в 1934 р. сад виріс і поповнився новими культурами. Професор Олександр Володимирович Рейнгард був першим його директором. Ботанічний сад ще за життя Олександра Володимировича сприяв озелененню як Дніпропетровська, так і інших міст Дніпропетровської області та України [5, с. 84].

Стало відомо, що Ігор Олександрович у 1939 р. закінчив середню школу (нині це середня загальноосвітня школа № 67 м. Дніпра Дніпропетровської області, Україна), потім в евакуації – педагогічний технікум, а ще пізніше – Дніпропетровський державний університет. Певний час викладав математику, методику викладання математики у Дніпропетровському державному університеті та здійснював керівництво педагогічною практикою студентів [10]. У цей час друкує навчально-методичну літературу, присвячену проблемам викладання даних навчальних дисциплін, зокрема, «Сборник задач по геометрии и тригонометрии с практическим содержанием» (М., 1960).

З 1968 р. по 1978 р. І.О. Рейнгард був завідувачем кафедри педагогіки і психології Дніпропетровського державного університету. Саме цей період життя науковця став одним із найбільш плідних. І.О. Рейнгард стає одним із засновників нової наукової галузі – педагогіки вищої школи. Він один із перших серед вітчизняних науковців видає навчальні посібники з даної науки: «Лекции по педагогике высшей школы» (Дніпропетровськ, 1970), «Формы и методы преподавания в высшей школе» (Дніпропетровськ, 1973), друкує наукові статті: «Упорядочение самоконтроля, консультаций и контроля в учебном процессе» (1972), «Применение методов графического моделирования в педагогике» (1975), «Графическое моделирование в педагогике высшей школы» (1977), «Информационно-психологический подход при подготовке преподавателя к вузовской лекции» (1977), «Информационно-психологический подход к взаимодействию педагога, машины и обучающей программы» (1979).

Під керівництвом Ігоря Олександровича кафедра стала не лише важливим навчальним підрозділом університету, але й відомим в Україні центром у галузі педагогіки вищої школи [3]. І.О. Рейнгарду вдалося зібрати колектив однодумців. У цей період формується його наукова школа інформаційно-психологічного підходу до впровадження навчальної інформації у вищій школі. Разом із колегами ним було опубліковано низку статей з проблем педагогіки вищої школи: «Модель экзамена и критерии оценок» (І.О. Рейнгард, А.И.

Куприн, 1972), «Пути совершенствования лабораторного практикума в вузе» (И.О. Рейнгард, Л.А. Сухинская, 1972), «Упорядочение системы восприятия информации» (И.А. Рейнгард, Л.А. Сухинская, Е.А. Почернина, 1975), «Сложность, трудность и число описательных информационных в учебном процессе» (И.А. Рейнгард, Е.А. Почернина, И.И. Сафро, 1979). За його завідування почав видаватись збірник наукових праць кафедри педагогіки і психології Дніпропетровського державного університету «Дидактика и теория воспитания в высшей школе», в якому публікувалися результати досліджень професорсько-викладацького складу кафедри.

Результатом плідної роботи колег-однодумців: І.О.Рейнгарда, В.І.Ткачука, Є.Т.Коробова, Н.Л.Меншикової, Л.М.Павської, О.О.Почерніної, І.В.Распопова, Л.О.Сухинської, Г.Я.Уголевої, членів його наукової школи, став навчальний посібник «Основы педагогики высшей школы» (И.О. Рейнгард, В.И. Ткачук, Дніпропетровськ, 1980). Автори навчального видання наполегливо рекомендували впроваджувати в процес навчання студентів саме інформаційно-психологічний підхід, який сприяв би, на їх думку, оптимізації взаємовідносин та взаємодії викладача, студента та засобів навчання в освітньому процесі.

Отже, аналіз основних праць І.О. Рейнгарда дозволяє стверджувати, що провідним напрямом його досліджень було впорядкування навчального процесу у вищій школі. Вчений намагався знайти шляхи оптимізації навчального процесу за рахунок його впорядкування. І одну з таких можливостей вбачав не стільки у впровадженні нових форм і методів навчання, скільки у їх вивченні. Науковцем був запропонований структурно-інформаційний підхід до розгляду форм і методів викладання. Саме такий підхід, на думку автора, мав би сприяти створенню науково обґрунтованої системи навчання у виші.

Найважливішою вимогою до організації навчального процесу, на переконання І.О. Рейнгарда, має бути його висока керованість, а успішно керувати можна лише впорядкованим процесом. Відповідно, процес навчання у ВНЗ, на думку науковця, має бути впорядкованим [9, с. 7], тому провідним принципом навчання у вищій школі має стати принцип упорядкування навчального процесу у ВНЗ, який ним було уперше виокремлено й обґрунтовано. Складовими цього принципа було визначено раціонально організовану структурність, доцільну стандартизацію та оптимальну ритмічність навчального процесу [9, с. 7-9]. Реалізація принципа вимагає дотримання певних правил, які у свою чергу розкривають його зміст. Зокрема, таких пра-

вил ученим було виокремлено 15: 1) Знання мають передаватися й засвоюватися у суворій логічній послідовності. 2) Викладач зобов'язаний знати, що засвоєно студентами, а що ні. Не можна видавати наступний, так би мовити, інформаційний кадр (або переходити до його вивчення), поки не буде засвоєний попередній. 3) Систематичний виклад навчального предмета має відображати логіку науки з поправкою на відповідні дидактичні завдання. 4) Знання, що подаються студентам, необхідно розглядати не окремо, а в системі. 5) Під час повторення, підведення підсумків та контролю знань вони мають систематизуватися на більш високому рівні, ніж під час їх викладання, узагальнюватися і розвиватися з урахуванням знань, що знов подаються. 6) Під час навчання необхідно дотримуватися наступності (між вишем і школою, від курсу до курсу), а також використовувати внутріпредметні та міжпредметні зв'язки. 7) Знання мають подаватися у вигляді закономірно виокремлених порцій (кадрів), з яких складаються великі ланки навчального процесу. 8) Обсяг порції (інформаційного кадра) не є постійним, на наступних етапах навчання кадри починають збільшуватися за рахунок реалізації згорнутості мислення. 9) Серед інформаційних кадрів особливу увагу слід приділити засвоєнню тих кадрів, з яких як з блоків будується цілий розділ навчального предмета, задач, завдань тощо. 10) Навчанню окремих структурних розділів навчальних предметів має відповідати застосування адекватних методів навчання. 11) Під час навчання потрібно навчити студентів ставити у відповідності структурам предмета, що вивчається, структури адекватних розумових дій, що забезпечують засвоєння матеріалу, що вивчається. 12) Загальну послідовність вивчення матеріалу слід визначати не лише з логіки самого предмета, але й з логіки формування пізнавальних дій студентів. 13) Потрібно здійснювати у межах розумного стандартизацію подання навчальної інформації. Стандартизувати насамперед потрібно ту інформацію, що підлягає оперативному і міцному запам'ятовуванню. 14) Ритмічність самостійної роботи студента має бути прив'язана до календарного тижня та забезпечена: а) раціонально складеним розкладом; б) нормованими домашніми завданнями, впорядкованою самостійною роботою; в) системою раціонального відпочинку та режиму побуту, фізичного виховання та задоволенням суспільно-естетичних потреб кожного студента. 15) Важливим засобом досягнення ритмічності має стати подолання протиріч між систематичною і аккордною самостійною навчальною роботою студентів [9, с. 9-11].

Таким чином, І.О. Рейнгард спробував виокремити й обґрунтувати специфічний для дидактики вищої школи принцип навчання ґрунтуючись на зв'язках педагогіки вищої школи з психологією вищої школи. Вчений намагався створити систему взаємовідносин, взаємодії викладача і студента, систему «викладач – навчальний матеріал (інформація) – студент», підкреслюючи провідну роль викладача в організації освітнього процесу, залежність успіхів у навчнні студентів від умілого керівництва саме викладачем навчально-пізнавальною діяльністю студентів, у тому числі й самостійною.

Взагалі поняття впорядкованості, на думку Ігоря Олександровича, досить складне і багатозначне, а його реалізація у практиці вдосконалення навчального процесу має безліч аспектів (наприклад, встановлення оптимального порядку наступності, алгоритмізація, видача інформації в укрупнених дозах, «інформаційних пакетах», «наборах» та інформаційних блоках, системність у викладанні, сприйнятті і засвоєнні, впорядкованості міжпредметних і внутріпредметних зв'язків, структурно-логічне, формальне і змістове впорядкування та ін.) [6, с. 7].

З позицій структурно-інформаційного підходу І.О. Рейнгард підходив і до розгляду форм навчання у вищій школі. Зокрема, лекцію як провідну керівну форму організації навчального процесу у вищій [9, с. 11] науковець структурував за її композиційними характеристиками, за змістом та за методами і прийомами викладання. Вчений довів залежність структури лекцій за методами від її композиційної структури та їх залежність від змісту лекції. Усі інші структурні особливості лекції, на його думку, мають бути другорядними. Заключним етапом підготовки викладача до лекційного заняття має стати вивчення структури лекції за методами.

За І.О. Рейнгардом, структура практичного та семінарського занять (композиційна, за змістом і за методами) буде залежати від структури лекції. Структура лабораторного заняття суттєво відрізняється від можливих структур інших форм навчання, оскільки більша частина цього виду занять є індивідуальною самостійною роботою студентів. А структура консультації залежатиме від попереднього рівня підготовки студента і від етапу навчання, на якому він допустився помилки (на етапі самоконтролю чи етапі контролю викладачем) [9, с. 11 – 19].

Ігор Олександрович обґрунтував і можливості структурування методів навчання. Він зауважив, що лекційний метод та метод роз-

повіді структурувати досить складно, а ось методи пояснення, бесіди, інструктажу легше піддаються структуруванню, а отже, й моделюванню [9, с. 35]. Науковець розробив усі можливі структури й моделі цих методів. Взаємозв'язки і взаємозалежності складових методів зобразив на граф-схемах. Варто зауважити, що аналізуючи й структуруючи методи навчання, І.О. Рейнгард спирався на знання з психології, зокрема, педагогічної, соціальної, вікової, теорії пізнання. Застосовував психолого-дидактичний підхід до структурування. Науковець стверджував, що метод навчання обирається в результаті оцінювання його доцільності для викладу конкретного навчального матеріалу (інформаційний підхід) у данній аудиторії (психологічний підхід), т.б. у цілому метод обирається у результаті реалізації інформаційно-психологічного підходу [6, с. 47], який, у свою чергу, має являти розвиток і розповсюдження структурно-системного підходу на область засвоєння системи знань, т.б. означати перехід від підготовки і видання таких викладачем до їх передачі і засвоєння студентами. І такий комплексний підхід, на думку вченого, забезпечує адекватність системи передавання знань системі їх засвоєння [6, с. 6].

Таким чином, І.О. Рейнгард побудував упорядковану систему організації навчального процесу у вищій школі, дослідив взаємозв'язки, взаємозалежності форм, методів, прийомів і засобів навчання, місце і роль викладача у цій системі.

На думку вченого, чим складнішим є номенклатура і зміст навчальних предметів, чим більше різноманітних форм, методів навчання застосовується в навчальному процесі вищої школи, тим більшої впорядкованості він потребує. Так і сьогодні у вищій школі України ми намагаємось застосовувати, впроваджувати різноманітні інноваційні форми, методи, технології навчання, що значно ускладнюють структуру освітнього процесу, призводять до деякого хаосу. Наразі виникла гостра необхідність упорядкування освітнього процесу у вищій школі за рахунок ґрунтовного вивчення, узагальнення, обґрунтування існуючих форм, методів, технологій, засобів, моделей навчання, виявлення взаємозв'язків, взаємозалежностей між ними.

Варто підкреслити, що І.О. Рейнгардом було зроблено вагомий внесок у розвиток методу моделювання як на рівні теорії, так і на рівні практики. Він намагався побудувати модель системи навчання, враховуючи дидактичні, психологічні, логічні, інформаційні, гносеологічні, фізіологічні аспекти її змісту. Вважав, що моделювання може відігравати значну роль у здійсненні керівництва процесом

навчання у вищій школі. Особливого значення надавав графічному моделюванню. Встановив, що найбільш високим та «працюючим» рівнем інформаційної структурно-логічної схеми як дидактичної моделі є граф-схеми алгоритмічного характеру. Структурно-логічні схеми є алгоритмічними. Графічні моделі такого типу дають наочну картину діяльності викладача, що має алгоритмізуватися, показують йому конкретні шляхи її реалізації у всіх запропонованих варіантах. Застосування подібних моделей дозволяє переходити до наступного фізичного моделювання і конструювання технічних пристроїв, що допомагатимуть вдосконалювати діяльність викладача [6, с. 39 – 40].

У 1984 р. І.О. Рейнгардом було захищено докторську дисертацію на тему «Психолого-дидактичні основи структурування змісту, форм і методів навчання у ВНЗ» [8], а у 1990 р. було видано навчальний посібник «Подтексты в обучении» [7], що дає підстави вважати його засновником теорії підтекстного навчання.

Зараз послідовниками наукової школи І.О.Рейнгарда є професор І.В. Распопов та доцент Є.Т. Коробов [3].

Ігор Олександрович Рейнгард відомий в Україні не лише як науковець, а й як поет. Він є автором декількох тисяч віршів, частина з яких опублікована («Природа и человек. Стихи» (Дніпропетровськ, 2004), «Смысл и поиск: краткая антология стихов» (Дніпропетровськ, 2007) та ін.).

Отже, на базі кафедри педагогіки і психології Дніпропетровського державного університету було створено у 70-х рр. ХХ ст. наукову школу у галузі педагогіки вищої школи, зокрема, дидактики вищої школи як формальне об'єднання науковців під керівництвом лідера – І.О. Рейнгарда. Основним напрямом досліджень науковця та його школи був пошук шляхів оптимізації навчального процесу за рахунок його впорядкування. Впорядкуванню, у свою чергу, сприяло б застосування принципу впорядкування навчального процесу у вищій та інформаційно-психологічного підходу. Запропонував структурно-інформаційний підхід до розгляду форм і методів навчання, що сприяло створенню науково обґрунтованої системи навчання у вищій. Досліджував питання графічного моделювання у педагогіці вищої школи. Членами наукової школи стали викладачі кафедри. Результати наукових досліджень оприлюднювались як в одноосібних працях І.О. Рейнгарда, так і в працях у співавторстві, зокрема, на сторінках кафедрального часопису «Дидактика і теорія виховання у вищій школі». Вагомим досягненням наукового колективу стало

видання навчального посібника «Основи педагогіки вищої школи» (Дніпропетровськ, 1980) для слухачів факультету підвищення кваліфікації викладачів вищих навчальних закладів.

Дане дослідження не вичерпує усіх питань проблеми. Зокрема, подальшого дослідження потребує викладацька діяльність І.О. Рейнгарда, актуалізація його педагогічних поглядів, дослідження розвитку його основних ідей у працях послідовників, учнів.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / Гончаренко С.У. – Рівне : Волинські обереги, 2011. – 552 с.
2. Дем'яненко Н. До обґрунтування феномену «наукова школа» / Дем'яненко Н. // Історико-педагогічні студії: науковий часопис. – 2008. – Вип. 2. – С. 176 – 178.
3. Кафедра педагогіки і психології [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://fbo.dsu.dp.ua/psych.html> - Назва з екрану.
4. Кловак Г.Т. Педагогіка наукової школи / Кловак Г.Т. – Чернігів : Чернігівський державний центр науково-технічної і економічної інформації, 2004. – 208 с.
5. Німці Дніпропетровщини: історія та сучасність : [Документальні нариси]. – Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2012. – 112 с.
6. Рейнгард И.А. Основы педагогики высшей школы : учебное пособие для слушателей ФПКП / Рейнгард И.А., Ткачук В.И. – Днепропетровск : ДГУ, 1980. – 95 с.
7. Рейнгард И.А. Подтексты в обучении : учеб. пособие / И.А. Рейнгард. – Днепропетровск : ДГУ, 1990. – 76 с.
8. Рейнгард И.А. Психолого-дидактические основы структурирования содержания, форм и методов обучения в вузе : автореф. дисс. д-ра пед. наук / Рейнгард Игорь Александрович. – К., 1984. – 47 с.
9. Рейнгард И.А. Формы и методы преподавания в высшей школе / Рейнгард И.А. – Днепропетровск : ДГУ, 1973. – 76 с.
10. Середня загальноосвітня школа № 67 м. Дніпропетровська [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://school67.dnpredu.com/uk/site/vidaiushchiesyavirpusknik.html> - Назва з екрану.
11. Справочник НИИ Украины [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://drfo.biz/detail/4229488/> - Назва з екрану.

Transliteration of References:

1. Honcharenko S.U. Ukrayins'kyu pedahohichnyy slovnyk / Honcharenko S.U. – Rivne : Volyns'ki oberehy, 2011. – 552 s.
2. Dem'yanenko N. Do obgruntuvannya fenomenu «naukova shkola» /

- Dem'yanenko N. // Istoryko-pedahohichni studiyi: naukovyy chasopys. – 2008. – Vyp. 2. – S. 176 – 178.
3. Kafedra pedahohiky i psykholohiyi [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: <http://fbo.dsu.dp.ua/psych.html> - Nazva z ekranu.
 4. Klovak H.T. Pedahohika naukovoyi shkoly / Klovak H.T. – Chernihiv : Chernihivs'kyy derzhavnyy tsentr naukovo-tekhnichnoyi i ekonomichnoyi informatsiyi, 2004. – 208 s.
 5. Nimtsi Dnipropetrovshchyny: istoriya ta suchasnist' : [Dokumental'ni narysy]. – Dnipropetrovs'k : ART-PRES, 2012. – 112 s.
 6. Reyngard I.A. Osnovy pedagogiki vysshey shkoly : uchebnoe posobie dlya slushateley FPKP / Reyngard I.A., Tkachuk V.I. – Dnepropetrovsk : DGU, 1980. – 95 s.
 7. Reyngard I.A. Podteksty v obuchenii : ucheb. posobie / I.A. Reyngard. – Dnepropetrovsk : DGU, 1990. – 76 s.
 8. Reyngard I.A. Psihologo-didakticheskie osnovy strukturirovaniya sodержaniya, form i metodov obucheniya v vuze : avtoref. diss.. d-ra ped. nauk / Reyngard Igor Aleksandrovich. – K., 1984. – 47 s.
 9. Reyngard I.A. Formy i metody prepodavaniya v vysshey shkole / Reyngard I.A. – Dnepropetrovsk : DGU, 1973. – 76 s.
 10. Srednya zagalnoosvitnya shkola # 67 m. Dnipropetrovska [Elektronnyy resurs] – Rezhim dostupu: <http://school67.dnepredu.com/uk/site/vidaiushchiesya-vipuschnik.html> - Nazva z ekranu.
 11. Spravochnik NII Ukrainyi [Elektronnyy resurs] – Rezhim dostupu: <http://drfo.biz/detail/4229488/> - Nazva z ekranu.

Автор

Ірина Кравченко
 кандидат педагогічних наук, доцент,
 Національний педагогічний університет
 імені М.П.Драгоманова,
 м. Київ, Україна
 E-mail: irina@bg.net.ua

Анотації

ІРИНА КРАВЧЕНКО. Наукова школа І.О. Рейнгарда (70-ті рр. ХХ ст.). У статті обґрунтовано наукову школу доктора педагогічних наук, професора І.О. Рейнгарда, що була створена у 70-х рр. ХХ ст. на базі кафедри педагогіки і психології Дніпропетровського державного університету. Виявлено основні напрями досліджень ученого

(зокрема, оптимізація навчального процесу за рахунок його впорядкування). Встановлено, що І.О. Рейнгард є одним із засновників педагогіки вищої школи як науки, що він уперше виокремив й обґрунтував принцип упорядкування навчального процесу у ВНЗ, що науковцем був запропонований структурно-інформаційний підхід до розгляду форм і методів викладання та інформаційно-психологічний підхід до впорядкування навчальної інформації у вищій школі.

Ключові слова: педагогіка вищої школи, І.О. Рейнгард, наукова школа, інформаційно-психологічний підхід, принцип упорядкування навчального процесу у вищій школі, форми і методи навчання.

ИРИНА КРАВЧЕНКО. Научная школа И.А. Рейнгарда (70-е гг. XX в.). В статье обоснована научная школа доктора педагогических наук, профессора И.А. Рейнгарда, которая была создана в 70-х гг. XX в. на базе кафедры педагогики и психологии Днепропетровского государственного университета. Определены основные направления исследований ученого (в частности, оптимизация учебного процесса за счет его упорядочения). Выяснено, что И.А. Рейнгард был одним из основателей педагогики высшей школы как науки, что он впервые выделил и обосновал принцип упорядоченности учебного процесса в вузе, что ученым был предложен структурно-информационный подход к рассмотрению форм и методов преподавания и информационно-психологический подход к упорядоченности учебного процесса в высшей школе.

Ключевые слова: педагогика высшей школы, И.А. Рейнгард, научная школа, информационно-психологический подход, принцип упорядоченности учебного процесса в вузе, формы и методы преподавания.

IRYNA KRAVCHENKO. The scientific school of Igor Reinhard (the 1970s). Different approaches to the disclosure of the concept "scientific school" were analysed in the article. The main lines of research that were developed by Igor Reinhard, the Doctor of Pedagogic Sciences and the Professor, were substantiated. It was studied out that from 1968 to 1978 Reinhard had been the Head of the Department of pedagogy and psychology at Dnipropetrovsk State University. Under the guidance of Reinhard the department has become not only an important study unit of the university, but also a well-known centre in the field of pedagogics of higher school. Reinhard managed to gather a team of supporters. During this period his scientific school of informational and psychological approach to arranging educational information in higher school is being formed. The scholar has

substantiated the principle of regularizing the educational process in higher school for the first time. He was also the first who applied informational and psychological approach to the choice of forms and methods of teaching. It was found that Igor Reinhard had become one of the founders of a new scientific branch – pedagogics of higher school. It is noted that Reinhard's teaching practice as well as the research of the development of his basic ideas in the works of his followers and students, and the actualization of his pedagogical views need the further research.

Key words: *pedagogics of higher school, Igor Reinhard, scientific school, informational and psychological approach, principle of regularizing the educational process in higher school, forms and methods of teaching.*